

Vergide Gündem

Tax Agenda

Ekim / October 2015

Anonim şirketlerde borca batıklığın tespiti ve hukuki sonuçları

Av. Zekeriya Başar Özbilen

Araç kiralama şirketlerinde krediyle alınan araçların vergisel boyutu

Aykut Durdağı

English translation

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır

Ekonomi Yorumları

Levent Topçu - Çağdaş Gündüz

Sirküler indeks

Vergi takvimi

Pratik bilgiler

Practical information

Building a better
working world

Anonim şirketlerde borca batıklığın tespiti ve hukuki sonuçları

1. Giriş

Dergimizin Ağustos sayısında yayınlanan yazımızda, sermaye şirketlerinde ortakların mali sorumluluğunun, şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olduğunu, bu durumun sermaye şirketlerinin alacaklılarının alacaklarını, şirketin malvarlığının yetersizliği nedeniyle tahsil edememeleri halinde dahi ortakların kişisel mal varlıkları ile sorumlu olmalarını engellemediğini ifade etmiş ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 376. maddesi çerçevesinde anonim şirketlerde sermaye kaybının tespiti ve mali durumun iyileştirilmesi sonuç ve koşullarını irdelemiştik.

Mezkur madde hükmü ve devamında sermaye kaybının yanı sıra borca batıklık durumunun tespiti ve bu durumun hukuki sonuçlarına da yer verilmektedir. Söz konusu madde gerekçesine göre, hükmün amacı, pay sahiplerini, alacaklıları, sermaye piyasası aktörlerinin yatırımlarını ve genel ekonomik menfaatleri korumaktır.

Sermaye kaybında yönetim kurulunun görevi, kaybın ne ölçekte olduğunu tespiti ile söz konusu durumu ve öngörülen iyileştirme tedbirlerini derhal genel kurulun dikkatine sunmak, sermayenin tamamlanmasına veya kaybolan sermaye ile yetinilmesine karar verilmesini sağlayarak sermaye kaybıyla oluşan durumu ortadan kaldırmak iken, borca batıklık halinde tüm alacaklıların eşit işleme tabi tutulabilmesi bakımından iflas tasfiyesini sağlamak olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu yazımızda, anonim şirketlerde borca batıklık halinin tespiti ile hukuki sonuçları irdelenecektir.

2. Borca batıklığın tespiti

2.1. Genel olarak borca batıklık kavramı

Borca batıklık, Türk Ticaret Kanunu uyarınca şirket aktiflerinin kayıtlı değerleri ile değil, rayiç değerleriyle değerlemeye tabi tutulsalar bile şirket alacaklılarının, alacaklarını karşılayamaması olarak tanımlanmaktadır.

Anonim şirketlerde borca batıklık ve buna bağlanan hukuki sonuçlar, TTK'nın "Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri" bölümü ve 376. maddesinin üçüncü fıkrası ile 377. maddesinde düzenlenme alanı bulmaktadır. 376. maddenin üçüncü fıkrasına göre şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, şirket yönetim kurulunun, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatlarına yani rayiç değerlerine göre bir ara bilanço çıkarması gerekmektedir. Yönetim kurulu, hazırlanan ara bilanço vasıtasıyla borca batıklığı tespit etmiş ise genel kurulu toplantıya çağırılmadan derhal borca batıklığın bildirimini ve iflas istemiyle şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret merkezine bildirimde bulunması gerekmektedir. Aksi takdirde yönetim kurulunun alacaklıların haklarına halel gelmesi sebebiyle hukuki ve cezai sorumluluğu bulunmaktadır.

Peki, yönetim kurulu hangi hallerde borca batıklık şüphesi ile harekete geçmektedir?

2.2. Borca batıklık şüphesinin oluşması

Her ne kadar borca batıklığa ilişkin emareler her somut olaya göre değişkenlik gösterse de, bazı belirtilerin varlığı halinde bu tespiti yapılabilmesinin genel olarak mümkün olduğu söylenebilecektir. Örneğin, yıllık bilanço esasına göre hazırlanmış bir yılsonu bilançosu veya ara bilançoda borca batıklığın tespit edilmesi söz konusu olabilir. Bunun yanında, öz kaynaklarda bir azalma varken yabancı kaynaklarda meydana gelen artış borca batıklığa ilişkin emare olarak adlandırılabilir. Bunlardan farklı olarak operasyonel anlamda şirketin işletme faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli addedilen unsurların kaybolması borca batıklık şüphesi uyandırması açısından önemli bir emare olarak kabul edilebilir. Öte yandan, şirketin büyük bir alacağına borçlusunun iflası veya ilgili borcun icra takibinin neticesiz kalması, yatırım amacıyla elde bulundurulmuş sermaye piyasası araçlarının değerinin aşırı derecede düşmesi, döviz kurlarındaki aşırı değişimler dolayısıyla döviz rezervlerinin değer yitirmesi veya borcun aşırı artması borca batıklık şüphesini doğurduğu söylenebilecektir.

İşte bu şekilde beliren borca batıklık şüphesi halinde yönetim kurulu derhal işletmenin devamlılığı ve aktiflerin rayiç değerleri uyarınca ara bilançolar hazırlayacak, borca batıklığı tespit edecek ve gerekirse mahkemeye bildirimde bulunacaktır.

2.3. Borca batıklığın tespiti için ara bilançonun düzenlenmesi

Borca batıklığa ait emarelerin belirmesi durumunda yönetim kurulu aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de gerçek değerlerine göre iki ayrı bilanço düzenlemekle yükümlüdür. Şirketin borca batık durumda olduğuna yönelik işaretler olmasına rağmen yönetim kurulu yukarıda belirtilen iki ara bilanço düzenlenmezse, Türk Ticaret Kanunu gereğince sorumluluğu doğacaktır. Zira, yönetim kurulunun ara bilanço hazırlamasındaki maksat, bilanço tarihinde aktiflerin nakde çevrilmesi durumunda şirketin borçlarının ödenebilecek olup olmadığının tespitidir. Bir nevi tasfiye bilançosunun hazırlanmasıdır. Yönetim kurulunun bu yükümlülüğü, şirketin finansal ve ekonomik durumunu sürekli olarak takip etmesi zorunluluğuna ilişkindir.

Bunun için yapılacak değerlemede bilanço tarihi esas alınacaktır. Aktiflerin rayiç değerlerinin tespiti için Kanun koyucu herhangi bir kısıtlama getirmemiştir. Doktrinde şirket faaliyetleri için esaslı olan aktiflerin bir bütün halinde satılması durumunda şirketin faaliyetlerine devam edip edemeyeceği hususunun değerlemeye bir etkisi olmadığı kabul edilmektedir. Nihai amacın alacaklıların haklarının korunması olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu anlayışın doğru olduğu söylenebilecektir.

2.3.1 İşletmenin devamlılığı esasına göre ara bilanço düzenlenmesi

İşletmenin devamlılığı esası, işletme canlıyken, yani hem bilanço tarihinde hem de gelecekteki bir süre zarfında işletme faaliyetlerinin sonuçları dikkate alınarak yapılan değerlendirmedir. İşletmenin sürekliliği için yapılan değerlendirmede, olay veya şartların doğası gereği belirsiz olan gelecekteki sonuçlar hakkında belirli bir tarihte varsayımında bulunulur. İşletmenin büyüklüğü ve karmaşıklığı, faaliyetlerinin niteliği ve durumu, dış faktörlerden etkilenme derecesi, olay veya şartların sonucuna ilişkin yapılacak varsayımı etkiler.

İşletmenin devamlılığı esasına göre düzenlenen ara bilançoda, faaliyetlerine devam eden bir işletmenin bütünüünün değeri esas alınmaktadır. İşletmenin devamlılığı esası, sadece değerlendirme anının değil, gerçekçi varsayımlara dayalı olarak ileride oluşabilecek değerlerin de göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir. Bunun için aktifler, borçlar, gelir-gider ile işletmenin elde edeceği fırsatlar, ihtimallere göre hesaba katılarak değerlendirilir.

Aktif ve pasiflerin işletmenin sürekliliğine göre değerlendirilmesi, yukarıda da belirtildiği gibi, faaliyetine devam edecek bir işletme esas alınarak değerlendirme yapılması anlamına gelmektedir. Böyle bir değerlendirme işletmenin borca batık durumuna rağmen bazı olgular, beklentiler, etkisini yitiren sebepler dolayısıyla şirketin yaşama ümidinin var olup olmadığını ortaya koyar. Örneğin bir şirketin kuruluşunun ilk yıllarında yaptığı yatırım dolayısıyla borca batık olmasına karşın, ilerleyen yıllarda kâr elde edilebileceği ihtimalinin yüksek olması uzman bir işletmeci tarafından farklı değerlendirilebilir.

Halka açık ortaklıkların ara dönem finansal rapor hazırlama yükümlülüğü bulunmuyorsa, borca batıklık şüphesinin ortaya çıkmasını takiben 30 (otuz) gün içerisinde mevzuata uygun olarak hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış değerlerine göre ara bilanço düzenlenmesi gerekmektedir.

2.3.2 Aktiflerin rayiç değerlerine göre ara bilanço düzenlenmesi

Ara bilançonun aktiflerin gerçek değerleri esasına göre düzenlenmesi, aktiflerin kayıtlı değerlere göre değil, rayiç değerlerine göre değerlendirilmesidir. Bu sebeple ara bilanço çıkarılırken yıllık bilançoda olduğu gibi kayıtlı değerler esas alınmaz. Aktiflerin rayiç değerleri esasına göre düzenlenen ara bilançonun temel amacı, yıllık bilançodan farklı olarak, ortaklık malvarlığının rayiç değerini gerçekçi bir biçimde ortaya koyarak şirket aktiflerinin borçları karşılamaya yetip yetmediğinin tespitini sağlamaktır.

Halka açık ortaklıklar bakımından, aktiflerin muhtemel satış değerleri esasına göre hazırlanacak ara bilançonun borca batıklık şüphesinin ortaya çıkmasını takiben en çok 30 (otuz) gün içerisinde düzenlenmesi gerekmektedir.

Değerlendirme esnasında işletmeye ait bazı malvarlığının (mesela bir tesis müteammim cüzü veya bir makinenin aparatları) parçalarından ayrılması durumunda daha düşük bir değer ile alıcı bulabileceğinden bu husus değerlemede dikkate alınmalıdır.

Şirketin sahip olduğu ödeme araçları (nakit, çek vb.), nominal değerleri üzerinden, döviz ise bilanço günündeki kur üzerinden aktifleştirilecektir. Şirketin sahip olduğu menkul kıymetler ise borsada rayicinin bulunup bulunmamasına göre bir ayrıma tabi tutulmalı ve borsada rayici bulunanlar bilanço günündeki rayiç değer üzerinden, diğerleri ise tahmini satış değerleri üzerinden değerlemeye konu edilmelidir.

Öte yandan şirket alacaklıları, kayıtlı değerler üzerinden değil, tahsili mümkün olan tutarlar olarak bilançoya kaydedilecektir. Paraya çevrilmesi mümkün olan lisans, patent, marka gibi değerler aktif kalemleri arasına yazılacaktır.

2.4. Borca batıklığın mahkemeye bildiri mi ve iflas istemi

Yukarıda bahsettiğimiz üzere şirket yönetim kurulu, borca batıklık emarelerinin tespiti üzerine hem aktiflerin rayiç değerlerine göre hem de işletmenin devamlılığı esasına göre ara bilanço çıkarır. Yönetim kurulu, her iki ara bilançodan da şirket aktiflerinin borçları karşılamadığını tespit eder ise şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine borca batıklık bildiriminde bulunarak şirketin iflasını istemek ile yükümlüdür. Aksi takdirde yönetim kurulunun hukuki ve cezai sorumluluğu bulunmaktadır.

Bu noktada uygulamayı tereddüde sürükleyebilecek olan, iki bilançonun birbiriyle çelişmesi halinde yönetim kurulunun nasıl hareket etmesi gerektiği sorunsalıdır. Zira her iki bilançonun borca batıklık halini göstermesi durumunda veya borca batıklık halini göstermemesi herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Ancak bu bilançoların çelişmesi durumunda, yönetim kurulunun işletmenin devamlılığı esasına göre düzenlenen ara bilanço ya göre mi yoksa aktiflerin rayiç değerleri esasına göre düzenlenen ara bilanço ya göre mi mahkemeye başvurması gerektiği kanun koyucu tarafından açıklığa kavuşturulmamıştır.

Ancak Sermaye Piyasası Kurulu, TTK'nın 376. maddesinin halka açık ortaklıklar bakımından uygulamasıyla ilgili olarak yayımladığı 10.4.2014 tarih ve 11/352 sayılı İlke Kararı ile işletmenin devamlılığı esasına göre hazırlanan ara bilançonun sermayenin tamamının kaybını gösteriyorken, aktiflerin rayiç değerlerine göre düzenlenen ara bilanço aktiflerin şirket alacaklılarının alacaklarını karşılaması durumunda mezkur maddede öngörülen tedbirlerin alınmasına gerek olmadığını belirterek duruma bir dayanak yaratmış bulunmaktadır.

Kanaatimizce de, aktiflerin rayiç değerine göre düzenlenen bilançonun borca batıklık halini göstermemesi durumunda mahkemeye bildirimde bulunmak gerekmemeyecektir; zira böyle bir bilançonun maddi gerçeğe daha yakın bir sonuç ortaya koyduğu düşünülebilecektir.

Kaldı ki; Yargıtay çeşitli kararlarında borca batıklığın tespiti sırasında, rayiç değerlerin esas alınmasının gerekli olduğunu açıkça ifade etmiş bulunmaktadır.

Tam tersi bir durumda ise işletmenin devamlılığı esasına göre düzenlenen ara bilançonun olumlu, aktiflerin rayiç değerlerine göre düzenlenen ara bilançonun ise olumsuz olması durumunda, bu bilançolardan birinin borca batıklığı göstermemesi nedeniyle yönetim kurulunun mahkemeye bildirim yaparak iflas başvurusunda bulunmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.¹

Değerlemenin bu bakımdan bağımsız bir denetim kuruluşuna yaptırılması önem arz etmektedir. Zira alacaklılar borca batıklığın tespitinin doğru yapılmadığını, şirketin aslında borca batık olduğunu, dolayısıyla zarara uğradıklarını iddia edebileceklerdir. Bu durumda, yönetim kurulunun en azından sorumluluk açısından bu yöntemle hareket etmesi yerinde olacaktır.

3. İflas kararının verilmesinin engellenmesi

3.1. Alacaklının alacak sırasında sona yazılması

Yönetim kurulu tarafından mahkemeye yapılan borca batıklık bildiri mi ile şirketin iflasının istenilmesi durumunda, şirketin iflasına karar verilmesini engelleyici yöntem, şirket alacaklılarından bazılarının, kendi alacaklarını, diğer alacaklıların alacaklarının sırasından sonraki sıraya gitmesini yazıyla kabul etmeleridir.

Borca batıklığı ortadan kaldıracak kadar alacaklı, henüz mahkemeye başvurulmadan önce ön sıradan son sıraya yazılma hususunda taahhütte bulunur ise yönetim kurulu yine de mahkemeye borca batıklık bildiriminde bulunacak ve söz konusu sırada sona geçme beyanı veya sözleşmelerini mahkemeye sunarak bunların değerlendirilmesini isteyecektir. Bu durumda yönetim kurulu borca batıklık bildiriminde bulunacak fakat sırada sona geçme sebebiyle iflas istemeyecektir. Şayet mahkemeye ibraz edilen evrak gerçeği yansıtıyor ve borca batıklık şartı bulunmuyorsa, mahkeme şirketin borca batık olmadığını tespitine ve talebin reddine karar verecektir.

Öte yandan söz konusu beyan veya sözleşmeler, yönetim kurulunun mahkemeye borca batıklık bildiriminde bulunarak iflas (veya iflasın ertelenmesi) isteminde bulunmasından sonra ancak mahkeme kararından önce sunulursa, mahkeme şirketin borca batık olduğunu tespitine ve iflas kararı verilmesine yer olmadığı yönünde hüküm tesis edecektir.

Görüldüğü üzere alacak sırasında borca batıklığı bertaraf edecek kadar alacak tutarına sahip alacaklıların sona yazılmaları, yönetim kurulunun mahkemeye başvurmamasını değil, mahkemenin şirkete ilişkin iflas kararı vermesini engelleyen bir nitelik barındırmaktadır.

3.2. İflasın ertelenmesi

Mahkeme tarafından iflasın ertelenmesine karar verilebilmesi için öncelikle şirketin borca batıklığının tespitinin yapılmış olması gerekmektedir.

Bunun yanında TTK'nın 377. maddesi uyarınca, yönetim kurulu veya herhangi bir alacaklı yeni nakit sermaye konulması dahil nesnel ve gerçek kaynakları ve önlemleri gösteren bir iyileştirme projesini mahkemeye sunarak iflasın ertelenmesini isteyebilmektedir.

Mahkeme, borca batık şirketin ancak sunulan iyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olması sebebiyle iflasının ertelenmesine karar verebilir. Yüksek mahkemenin; iflasın ertelenmesi veya erteleme süresinin uzatılması taleplerinde sunulacak olan iyileştirme projesinin nasıl olması gerektiği, şirketlerin iyileştirme projesinde hangi tedbirlere yer verebileceği, iyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcılığının nasıl temin edileceği konularında birçok kararı bulunmaktadır. Buna göre mahkemenin iflas ertelenmesi kararını verebilmesi için;

- İyileştirme projesindeki tedbirlerin somut, kesin ve ölçülebilir tedbirler niteliğinde olması,

¹ Kırca, I./Şehirali Çelik, F. H./Manavgat, Ç.: Anonim Şirketler Hukuku, sf:587, Cilt 1, Ankara 2013

- İyileştirme projesinde belirtilen hususların belgelendirilebilmesi,
- İyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olduğunun bilirkişi marifetiyle tespit edilmesi,

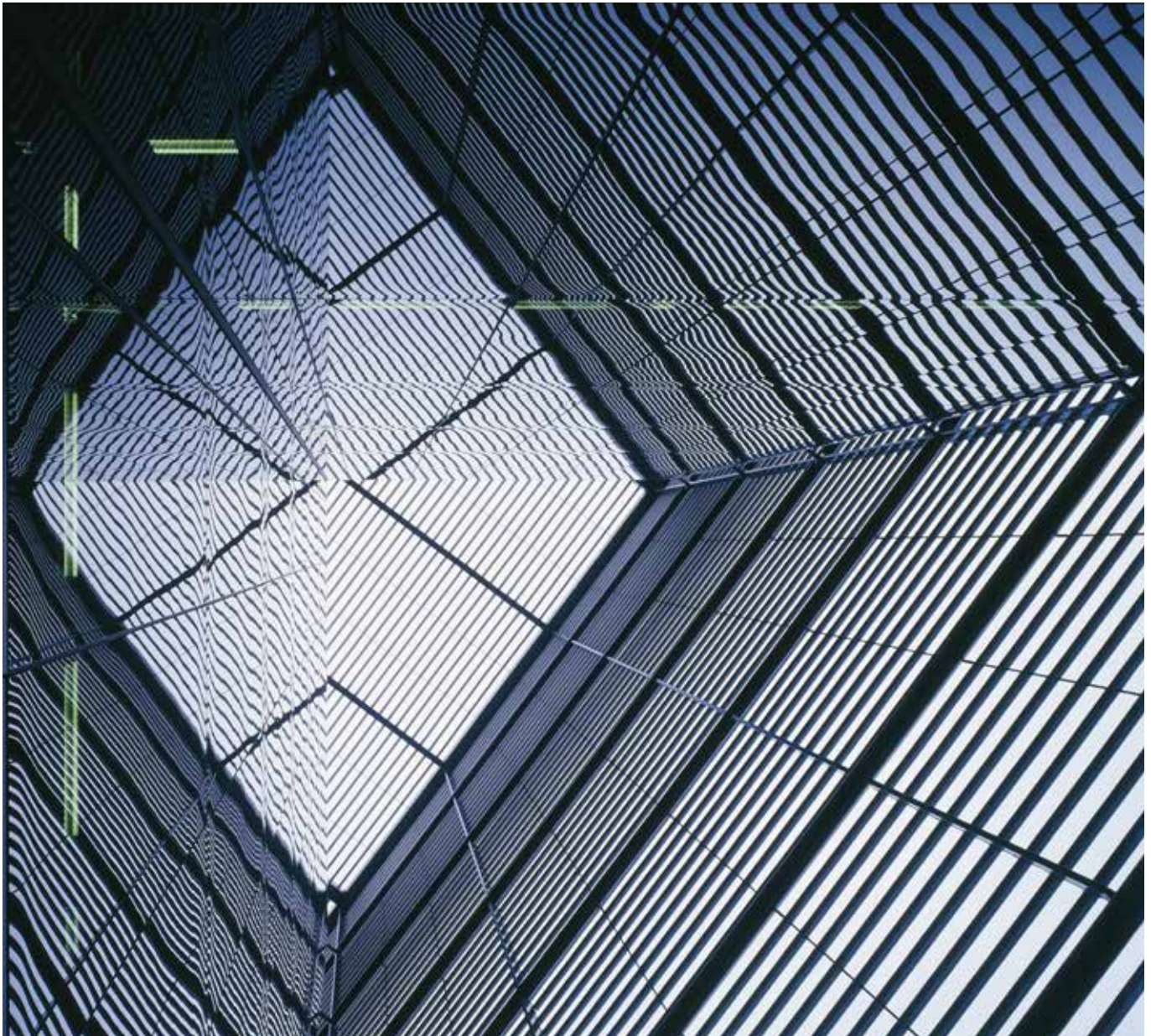
gerekli görülmektedir.

4. Yönetim kurulunun sorumluluğu

Şirketin borca batık olduğu ara bilançolardan anlaşılması durumunda şirket yönetim kurulu, borca batıklık durumunun şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine derhal bildirmesi ve şirketin iflasını talep etmesi gerektiğini yazımızın başında belirtmiştik. Yönetim kurulunun bu görevi, vazgeçilemez ve devredilemez niteliktedir. Yönetim kurulu TTK'nın 376. maddesinin ihlalinden dolayı sorumlu bulunmaktadır. Şayet yönetim kurulu üyeleri borca batıklık durumunda mahkemeye derhal bildirimde bulunmazlar ise şirkete, alacaklılara ve pay sahiplerine karşı sorumlu bulunmaktadır. Ancak burada önemli nokta, böyle bir sorumluluğun doğması için söz konusu bildirim zamanında yapılmaması dolayısıyla şirketin zarara uğramış olması gerekliliğidir.

TTK'da yönetim kurulu açısından öngörülen borca batıklığı bildirim yükümlülüğü, İcra ve İflâs Kanunu'nun ("İKK") 179. maddesiyle de hükme bağlanmıştır. Ayrıca aynı Kanun'un 345/a maddesine göre, yönetim kurulu şirketin mevcudunun borçlarını karşılamadığını bildirerek şirketin iflasını derhal istemezse, alacaklılardan birinin şikayeti üzerine, on günden üç aya kadar hapis cezası yaptırımı ile karşılaşılabilir.

Öte yandan, borca batıklık durumunda bulunan şirketin mali yapısı kısa sürede iyileştirilebilecek durumda olabilir. Doktrinde, yönetim kurulunun mahkemeye bildirim yükümlülüğünü yerine getirip getirmemesi hususunda bazı tereddütler bulunmaktadır. Bir görüşe göre bildirim yapılmasına lüzum yok iken bir görüşe göre borca batıklığın tespiti halinde mahkemeye bildirimde bulunmak bir zorunluluktur. İyileştirme tedbirleri ancak mahkemeye yapılan başvuru ile uygulanabileceği düşünülmektedir de, borca batıklığın varlığında mahkemeye bildirim yapılması herhangi bir zarara sebebiyet vermemiş ise yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğundan bahsetmek mümkün olmayacaktır. Ancak bildirimde bulunulmaması İKK'nın 345/a maddesi uyarınca bir suç olarak kapsama alınmıştır. Ancak bu suçtan dolayı yargılama yapılması alacaklıların şikayetine bağlı olacaktır.

Araç kiralama şirketlerinde krediyle alınan araçların vergisel boyutu

I. Giriş

Adam Smith'in 1776 yılında yayımlanan Ulusların Zenginliği adlı eseri ekonomi biliminde önemli bir yere sahiptir. Kitap 18. yüzyılda yazılmış olsa da günümüzde halen geçerliliğini korumaktadır. Kitabın ilk bölümünde iş bölümü ve uzmanlaşma sonucu üretimin nasıl arttırıldığı toplu iğne örneğiyle açıklanmaktadır. Üretim aşamalarında görev alan kişilerin işlerinde uzmanlaşmaya gitmesi sonucu üretilecek "toplular iğne" sayısının artış göstereceğini belirtmiştir.

Günümüzde de küreselleşmenin hız kazanmasıyla birlikte şirketler asıl işleri üzerinde yoğunlaşarak kârlarını maksimize etme çabasına girmişlerdir.

Şirketler de, işle ilgili olarak kullanılan araçların bakımı, sigortası, binek araçlara ilişkin ödenen motorlu taşıtlar vergisinin gider yazılamaması, muayenesinin takibi gibi nedenlerle araçları kiralama yoluna gitmektedir. Araçların sayısı arttıkça finansman yükü artmakta, takibi ve kontrolü zorlaşmakta, bu işler için istihdam edilen personel sebebiyle maliyetler artmaktadır. Şirketlerin esas faaliyet konusunun dışında bir de araçların takip ve kontrolüne yönelmesi dahi kâr maksimizasyonunu tehdit unsuru olarak görülebilmektedir.

Bu noktada araç kiralamak mı yoksa satın almak mı avantajlıdır sorusu akla gelmektedir. Her geçen gün "kiralamak daha avantajlıdır" cevabını veren şirket sayısı artmakta, dolayısıyla araç kiralama şirketlerinin sayısı ve işlem hacmi de artmaktadır.

Çoğu zaman araç kiralama şirketlerinin filolarını artırması öz kaynaklarıyla sağlanmamakta, şirketler yabancı kaynak (kredi) kullanmaktadırlar. Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynakla finansmanı büyütmeyi tercih eden araç kiralama şirketleri kredi faizi ve eğer yabancı para cinsinden kredi kullandıysa kur farkıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Bu makalede, yabancı kaynakla alınan araçların vergi mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi konu edilecektir. Ayrıca kredi faizi ve kur farklarının aktifleştirilmesi ya da doğrudan gider yazılması ile amortisman süreleri ele alınacaktır.

II. Mevzuat hükümleri

Vergi Usul Kanunu'nun "Değerleme" başlıklı kitabının 269. maddesinde; "İktisadi işletmelere dahil bilumum gayrimenkuller maliyet bedelleri ile değerlendirilir. Bu kanuna göre, aşağıdaki yazılı kıymetler gayrimenkuller gibi değerlendirilir:

1. Gayrimenkullerin mütemmim cüzüleri ve teferruatı;
2. Tesisat ve makinalar;
3. Gemiler ve diğer taşıtlar;
4. Gayrimaddi haklar."

hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un 270. maddesinde ise gayrimenkullerde, maliyet bedeline, satın alma bedelinden başka,

- ▶ Makine ve tesisattan gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri ile
- ▶ Mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsasının tesviyesinden mütevellit giderlerin,

girdiği belirtilmektedir.

Maddenin devamında ise mükelleflerin noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye giderleri ile Emlak Alım ve Özel Tüketim Vergilerini maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte serbest olduğu hükmüne yer verilmektedir.

Vergi Usul Kanunu'nun 163 ve 334 sıra numaralı Genel Tebliğlerinde yatırımın finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ve dövizli kredilerde oluşan kur farklarının sabit kıymetlerin maliyet bedeline mi eklenmesi gerektiği yoksa doğrudan ilgili yılın gideri olarak mı gösterileceği hususunda açıklamalar yapılmıştır.

163 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde;

"1. Yatırımların finansmanında kullanılan kredilerle ilgili faizlerden kuruluş dönemine ait olanların sabit kıymetle birlikte amortisman yoluyla itfa edilmek üzere yatırım maliyetine eklenmesi gerekmekte; işletme dönemine ait olanların ise, ilgili buldukları yıllarda doğrudan gider yazılması ya da maliyete intikal ettirilmek suretiyle amortisman tabi tutulması,

2. Döviz kredisi kullanılarak yurt dışından sabit kıymet ithal edilmesi sırasında veya sonradan bu kıymetlere ilişkin borç taksitlerinin değerlendirilmesi dolayısıyla ortaya çıkan kur farklarından, sabit kıymetin iktisap edildiği dönem sonuna kadar olanların, kıymetin maliyetine eklenmesi zorunlu bulunmakta; aynı kıymetlerle ilgili olarak söz konusu dönemden sonra ortaya çıkan kur farklarının ise, ait oldukları yıllarda doğrudan gider yazılması ya da maliyete intikal ettirilerek amortisman konusu yapılması mümkün bulunmaktadır."

ifadelerine yer verilmiştir.

Yine 334 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin III. bölümünde; lehe oluşan kur farklarının da aktifleştirme işleminin gerçekleştiği dönemin sonuna kadar oluşan kısmının maliyetle ilişkilendirilmesi, aktifleştirildikten sonraki döneme ilişkin olanların ise kambiyo geliri olarak değerlendirilmesi veya maliyetten düşülmek suretiyle amortisman tabi tutulması gerekeceği belirtilmiştir. Tebliği'nin ilgili bölümünün devamında; daha sonraki dönemlerde, seçimlik olarak hangi hak kullanılmışsa o yönetime göre işlem yapılmasına devam edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, VUK'un 320. maddesinde amortisman uygulama süresini şu şekilde açıklamıştır: "Amortisman süresi, kıymetlerin aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için (1) rakamı mükellefçe uygulanan nispete bölünür."

Vergi Usul Kanunu'nun 333 sıra numaralı Genel Tebliği'nin eki listesinin 6.1 bölümünde otomobiller ve taksilerin faydalı ömrü 5 yıl, amortisman oranı ise % 20 olarak belirlenmiştir.

III. Aktifleştirilmesi gereken kur farkı ve kredi faizleri

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, dövizli krediyle alınan araçların kredi faizleri ve oluşan kur farklarının ilk yıl maliyet bedeline eklenmesi gerekmektedir. Sonrasında ise mükellefler maliyet bedeline eklemek ya da doğrudan gider olarak kayıtlara intikal ettirmek konusunda serbest bırakılmıştır. Mükelleflerin bu konuda tercihlerini başta yapmaları gerekmektedir. Başlangıçta seçilen yöntemin sonradan değiştirilmesine imkan tanınmamıştır.

Konuyla ilgili olarak, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen 06.06.2006 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01/GVK-68/12703 sayılı özelgesinde;

"Envantere dahil edilen taşıtın satın alınması için bankalardan alınan taşıt kredisi için ödenen faizlerin, bu iktisadi kıymetlerin iktisap tarihinden ilgili hesap döneminin sonuna kadarlık kısmının maliyete eklenmesi zorunludur. Bu tarihten sonra tahakkuk eden kredi faizlerinin ise maliyete intikal ettirilmesi suretiyle amortisman tabi tutulması veya doğrudan gider olarak da muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmesi mümkün bulunmaktadır. Mükelleflerin otomobillerle ilgili iktisaptan sonraki yıllarda ortaya çıkan kredi faizlerini, ilgili buldukları yılda doğrudan gider yazma veya amortisman yoluyla itfa etme şeklindeki tercihlerini başlangıçta yapmaları gerekmektedir. Başlangıçta doğrudan gider yazma yolunun seçilmesi halinde, daha sonraki yıllarda bu tür giderlerin sabit kıymetin maliyetine eklenerek amortisman yoluyla itfa edilmesi veya daha önce amortisman yoluyla itfa edilmekte iken sonradan doğrudan gider yazma yoluna gidilmesine kanunen imkan bulunmamaktadır." görüşüne yer verilmiştir.

Araç kiralama şirketlerinin filo sayısının fazla olması ve gerek krediyle gerekse de kendi öz kaynaklarıyla filoların genişletilmesi, kredi faizleri ve kur farklarının araçlara ne şekilde dağıtılacağı ve araçların satışından sonra devam eden kredilere ilişkin faizler ile kur farklarının nasıl değerlendirileceği gibi sorunları karşımıza çıkarmaktadır. İlk yıldan sonra maliyet unsuru ya da doğrudan gider yazma tercihinin, işletmelerin vergi planlaması anlamında ciddi önem arz ettiği tabiidir.

IV. Kredi faizi ve kur farklarının aktifleştirme uygulamaları

Öncelikle hangi araçların krediyle hangi araçların öz kaynaklarla alındığının tespiti yapılması gerekmektedir. Krediyle alınan araçlar belirlendikten sonra, hangi aracın hangi krediyle alındığı belirlenmelidir. Kredi faiz ve kur farklarının maliyet bedeline eklenmesi durumundaki uygulamada, aracın aktife giriş tarihiyle aktiften çıkış tarihine kadar oluşan kur farkı ve kredi faizi aracın ayrılmaz bir parçası haline gelecektir. Ayrıca sonraki yıllarda da maliyet bedeline eklenen kredi faizi ve oluşan kur farklarının itfa süreleri değişkenlik gösterecektir.

a. Kredi faiz ve kur farklarının ilk yıl maliyet bedeline eklenmesi ve sonrasında gider olarak kayıtlara intikal ettirilmesi durumundaki uygulamalar

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, ilk yıl, kredi faizleri ve katlanılan kur farklarının maliyet bedeline eklenmesi zorunludur. Sonraki yıllarda matematiksel hesaplamalarla ilgili araçların alımında kullanılan kredilere ilişkin faiz ve kur farkları doğrudan gider ya da gelir (lehe oluşan kur farkları) olarak kayıtlara intikal ettirilmesi gerekecektir.

Sabit kıymet listesine girişi yapılan esas araca sistemden bir duran varlık kodu atanacaktır. İlk yıl zorunlu olarak maliyet bedeline eklenecek kredi faizi ve kur farkı esas aracın üzerine eklenmesi uygun olacaktır.

Araçların aktif değerleri göz önünde bulundurularak dağıtım yapılması gerekmektedir. Sonraki yıllarda ödenen kredi faizleri ve katlanılan kur farkları aktifleştirmeye dahil edilmeyecek doğrudan gider olarak kayıtlara intikal ettirilebilecektir.

b. Kredi faiz ve kur farklarının maliyet bedeline eklenmesi durumundaki uygulamalar

Sonraki yıllarda da kredi faizi ve katlanılan kur farklarının maliyet bedeline eklenmesi yönteminin tercih etmesi durumunda uygulama farklılık gösterecektir.

Dövizli kredinin en son değerlendirme yapıldığı kurla dönem sonundaki kur arasındaki fark aktifleştirme hesabına dahil edilecektir. Ayrıca ödenen kredi faizi ile tahakkuk eden faiz aktifleştirilecektir. Bir önceki yılda tahakkuk yoluyla hesaplanan ve maliyete intikal ettirilmiş olan tutarın, ilgili yılda ödenmesi durumunda, toplam ödenen kredi faiz tutarından düşülerek kalan tutarın aktifleştirilmesi gerekecektir.

c. Krediyile alınan araçların kredi süresinden önce satışının yapılması durumundaki uygulamalar

Krediyile alınan araçların kredi vadesinden önce satışı yapılması durumunda, kredi faizi ve katlanılan kur farkları seçilen yöntemle göre farklılık gösterecektir:

- i. İlk yılda aracın satılması durumunda seçilen yöntem fark etmeksizin, aracın satış tarihine kadar ödenen ve tahakkuk eden faiz ile katlanılan kur farklarının maliyete intikal ettirilmesi, geri kalan kredi faizi ve kur farkının doğrudan gider hesaplarına intikal ettirilmesi gerekecektir.
- ii. Ödenen kredi faizi ve katlanılan kur farklarını ilk yıl maliyete, sonraki yıllarda doğrudan gider hesaplarına intikal ettirme yolunun seçilmiş olması ve aracın ilk yıl sonrasında satılması durumunda, ilk yılın sonundan itibaren aracın satış tarihine kadar ödenen ve tahakkuk eden faiz ile katlanılan kur farkları doğrudan gider hesaplarına intikal ettirilecektir.
- iii. Ödenen kredi faizi ve katlanılan kur farklarının tümünün maliyet bedeline eklenmesi yönteminin tercih edilmesi durumunda araç satışı yapıldığında, araç satışı yapıldığı tarihe kadar ödenen kredi faizi ve tahakkuk eden faiz ile oluşan kur farkının maliyet bedeline eklenmesi gerekecektir. Sonrasında bu araca isabet eden faiz ve kur farkı doğrudan gider hesaplarına intikal ettirilecektir.

V. Amortisman uygulaması

Vergi Usul Kanunu Tebliğlerine bakıldığında, binek otomobillerin 5 yılda itfa edilmesi gerektiği görülmektedir. İlk yıl maliyet bedeline eklenen kredi faizi ve kur farkları da aynı şekilde Tebliğ'de yer verilen faydalı ömrü ile itfa edilecektir. Sonraki yıllarda kredi faizi ve kur farklarının maliyet bedeline eklenmesi yönteminin tercih edilmesi durumunda amortisman süreleri aktifleştirilecek tutarlar için farklılık gösterecektir. Şöyle ki, sonraki yılda maliyet bedeline eklenmesi durumunda, aktifleştirilecek tutar ilgili aracın kalan ömrü ile itfa edilecektir.

VI. Sonuç

Küreselleşmenin hız kazanmasıyla birlikte, şirketlerin uzmanlık alanlarına yönelmesinin bir sonucu olarak hızlı bir büyüme gösteren araç kiralama sektörü, bu büyümeyi çoğunlukla yabancı kaynaklarla gerçekleştirmiştir. Şirketler, yabancı kaynakların sonucu olarak faiz ve dövizli bir kaynak kullanması halinde ise kur farkı maliyetiyle karşılaşmaktadırlar. Bu maliyetler karşısında farklılık arz eden vergisel boyutlar, vergi planlaması açısından önemlidir.

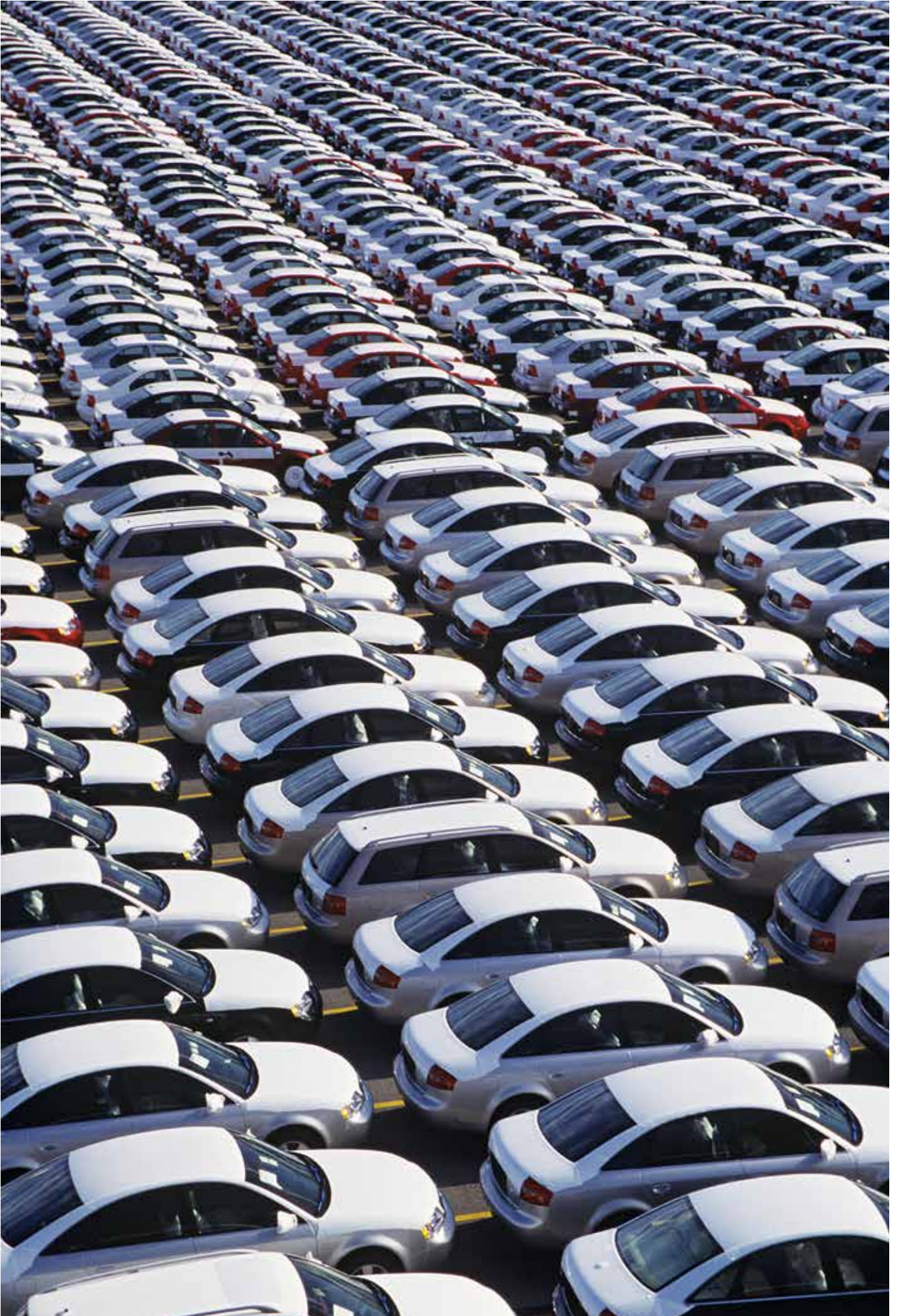
Yatırım kararları alınırken, kullanılan kredilere ilişkin ödenen faiz ve katlanılan kur farklarının maliyet bedeline mi eklenmesi gerektiği, yoksa doğrudan gider olarak mı dikkate alınması gerektiği konusu önem arz etmektedir.

Araç kiralama sektörünün esas faaliyet konusuyla ilgili olarak aldığı binek araçlara ilişkin katma değer vergisi uygulamaları farklı bir makale konusu olduğu için burada değinilmemiştir.

Kaynakça

- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 163 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 333 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 334 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- Altar Ömer Arpacı, "Maliyet Bedeli Tespiti Açısından Kur Farkları ve Kredi Faizleri", Yaklaşım, Sayı 265, Ocak 2015
- Sakıp Şeker, "Kur Farkları ve Kredi Faizlerinin Yeniden Değerleme Karşısındaki Durumu", Yaklaşım, Sayı 76, Nisan 1999

Identification of technical bankruptcy in joint stock companies and its legal consequences

1. Introduction

In the article published in the August issue of our journal, we had stated that shareholders' financial liability in joint stock companies was limited to the capital they subscribed, and this situation did not prevent shareholders from being liable with their personal assets even if the creditors of joint stock companies could not collect their receivables due to insufficient company assets, while we had also analyzed the outcomes and conditions related to the identification of technical bankruptcy and its consequences in joint stock companies under article 376 of Turkish Commercial Code no. 6102 ("TCC").

The mentioned article and its following provisions discuss technical bankruptcy as well as the identification of indebtedness and the legal consequences of this issue. According to the legal ground of this article, the purpose of this provision is to protect shareholders, creditors, investments of capital market actors and general economic interests.

The duty of the board of directors in technical bankruptcy is to identify the extent of loss and immediately submit the issue as well as appropriate recovery measures to the attention of the General Assembly, eliminate the situation caused by the technical bankruptcy situation by ensuring a decision on replenishing the capital or proceeding with the lost capital, whereas its role in case of technical bankruptcy is to ensure technical bankruptcy liquidation so as to treat all creditors equally.

In this article, we will analyze the identification of technical bankruptcy in joint stock companies and its legal consequences;

2. Identification of technical bankruptcy

2.1. General definition of technical bankruptcy

Pursuant to Turkish Commercial Code, technical bankruptcy is defined as the case which a company's creditors cannot recover their receivables even if the company's assets are valued at their market values rather than their registered values.

Technical bankruptcy in joint stock companies and legal consequences thereof are regulated in the section "Duties and Authorities of Board of Directors" and article 376/3 and article 377 of TCC. According to article 376/3, in case there are signs raising suspicions that the company is heavily indebted, the board of directors shall draw up an interim balance sheet based on the going concern principle and the contingent selling prices of assets i.e. fair market price. If the board of directors has identified indebtedness through this interim balance sheet, before the call for general meeting, it shall promptly notify the commercial court of first instance located under company's headquarters and request either (i) declaration of the technical bankruptcy or (ii) technical bankruptcy. Otherwise, the board of directors shall have legal and criminal liability because of harming creditors' rights.

But when does the board of directors take action on the basis of a suspicion of technical bankruptcy?

2.2. Grounds for suspicions of indebtedness

Although the signs related to indebtedness vary depending on each concrete case it is generally possible to reach a conclusion about technical bankruptcy if certain signs exist. For instance, technical bankruptcy can be identified in a year-end balance sheet prepared on balance sheet basis or in an interim balance sheet. Besides, an increase in liabilities while there is a decrease in equity can also be deemed as a sign of technical bankruptcy. Differently from the foregoing, loss of the elements considered necessary for the operational continuity of the company can also be regarded as a significant sign as it gives rise to suspicions of indebtedness. On the other hand, it can be said that bankruptcy of the debtor of one of the company's major receivables or non-conclusion of the debt enforcement of this debt, a sharp decline in the value of capital market instruments held for investment purposes, excessive increase in debt or impairment in the value of foreign exchange reserves due to the sharp fluctuations in exchange rates also give rise to suspicions of technical bankruptcy.

In case of suspicions of technical bankruptcy arising in this way, the board of directors shall immediately prepare an interim balance sheet on the basis of going concern principle and market values of assets, identify indebtedness and notify the court if necessary.

2.3. Preparation of an interim balance sheet for the identification of technical bankruptcy

If there are signs of technical bankruptcy, the board of directors is obliged to prepare two different balance sheets according to both the going concern principle and the fair market values of assets. If the board of directors does not prepare the said two interim balance sheets although there are signs indicating that the company is deeping in debt, it shall become liable under the Turkish Commercial Code. Yet, the purpose of the preparation of an interim balance sheet by the board of directors is to determine whether the company's debts are payable if the assets are converted into cash on the balance sheet date. Indeed, it is a preparation of balance sheet for liquidation. This liability of the board of directors is related to its obligation to continuously monitor the company's financial and economic situation.

The valuation shall be based on the date of the balance sheet. The lawmaker has not brought any restriction on the assessment of the market value of assets. In doctrine, the valuation is not affected by whether the company is able to continue operating in case the essential assets for the company's activities are sold as a whole. Given that the ultimate purpose is to protect creditors' rights, it can be concluded that this approach is accurate.

2.3.1 Preparation of interim balance sheet according to the going concern principle

Going concern principle refers to the evaluation made in consideration of the results of business activities while the enterprise is still active i.e. both on the balance sheet date and

the upcoming period. In the evaluation made for going concern principle, assumptions are made on a certain date about future results which are indefinite due to the nature of events or conditions. Size and complexity of the enterprise, nature and condition of the activities, degree of susceptibility to external factors affect the assumption to be made in connection with the result of events or conditions.

The value of an entire enterprise that continues its activities serves as a basis in the interim balance sheet prepared according to the going concern principle. Going concern principle requires the consideration of not only the value at the moment of valuation, but also the value that might be generated in the future based on realistic assumptions. For this purpose, assets, debts, incomes-expenses and the opportunities to be derived by the enterprise are evaluated by being taken into account according to possibilities.

As also stated above, evaluation of assets and liabilities according to the going concern principle refers to an evaluation made on the basis of an enterprise that will continue its activities. Such an evaluation demonstrates whether the company is likely to survive due to certain facts, expectations and factors losing their influence despite the company's debt-ridden status. For example, an expert business manager can differently evaluate that although a company is debt-ridden because of an investment made in its start-up period, there is a high possibility to generate profit in following years.

If publicly held companies are not obliged to prepare interim financial report, an interim balance sheet must be prepared both according to the going concern principle and the possible selling prices of assets in line with the legislation within 30 (thirty) days from the emergence of suspicions of technical bankruptcy.

2.3.2 Preparation of an interim balance sheet according to the market prices of assets

Preparation of an interim balance sheet according to the actual values of assets refers to the evaluation of assets according to their market price rather than their registered values. Therefore, contrary to the annual balance sheet, registered values do not serve as a basis in the preparation of interim balance sheet. The main purpose of the interim balance sheet prepared according to the market values of assets is, differently from the annual balance sheet, to realistically demonstrate the market value of the company's assets and determine whether the company's assets are sufficient to pay its debts.

For publicly held companies, the interim balance sheet to be prepared according to the possible selling prices of assets must be prepared no later than 30 (thirty) days from the emergence of suspicions of technical bankruptcy.

As some of the company's properties might be sold at lower prices if they are separated from their integral parts (e.g. an integral part of a plant or apparatus of a machine), this issue should be considered during the valuation.

The company's payment instruments (cash, check etc.) shall be capitalized at their nominal value, while foreign currencies shall be capitalized at the exchange rate applicable on the balance

sheet date. The company's marketable securities on the other hand should be separated according to whether they have a market value; those with a market value should be valued at the market value on the balance sheet date, while others should be valued at their estimated selling prices.

On the other hand, the company's receivables shall be recorded in the balance sheet as collectible amounts rather than being recorded on their registered values. Assets such as license, patent, brand etc. which can be converted into money shall be booked as asset items.

2.4. Reporting technical bankruptcy to the court and claiming the said bankruptcy

As we mentioned above, upon the identification of the signs indicating technical bankruptcy, the board of directors shall prepare an interim balance sheet both according to the market value of assets and the going concern principle. If the board of directors concludes that the company's assets are not sufficient to pay debts upon reviewing both interim balance sheets, it is obliged to notify the commercial court of first instance located under company's headquarters and request the company's technical bankruptcy. Otherwise, the board of directors shall have legal and criminal liabilities.

At this point, there is the question of how the board of directors should act if these balance sheets contradict with each other, which can give rise to doubts in practice. Yet, if both balance sheets indicate technical bankruptcy or none of them indicates this technical bankruptcy situation there would not be any hesitation. However, the lawmaker has not clarified whether the board of directors should apply to the court according to the interim balance sheet prepared as per the going concern principle or the interim balance sheet prepared as per the market value of assets in case these balance sheets contradict with each other.

However, under the Resolution dated 10.4.2014 and numbered 11/352, promulgated by the Capital Market Board in respect of the implementation of article 376 of TCC for publicly held companies, it is stated that while the interim balance sheet prepared according to the going concern principle indicates the loss of whole capital, if the assets in the interim balance sheet prepared according to the market values of assets are sufficient to pay the receivables of creditors, there is no need to take the measures specified in the mentioned article; this statement has formed a basis for the issue in question.

As per our understanding, that the court need not be notified if the balance sheet prepared according to the market value of assets does not indicate technical bankruptcy since it can be considered that such a balance sheet presents a conclusion closer to material facts.

Besides, various decisions of the Supreme Court state that market values must serve as a basis during the determination of technical bankruptcy.

In an opposite case i.e. whereas the interim balance sheet prepared according to the going concern principle is positive the interim balance sheet prepared according to the market value of assets is negative, the board of directors must notify the court and apply for the technical bankruptcy since one of these balance sheets does not indicate technical bankruptcy.¹

From this aspect, it is significant to have an independent audit firm conduct the valuation. Yet, the creditors might claim that the company is in technical bankruptcy which has not been identified properly.. In this case, it will be compatible for the board of directors to act in this direction.

3. Prevention of the technical bankruptcy decision

3.1. Listing the creditor last on the list of creditors

In the case of an application of technical bankruptcy with a notification about indebtedness to the court submitted by the board of directors, in order to prevent the technical bankruptcy decision about the company, some creditors of the company shall agree in writing that their receivables will rank behind the receivables of other creditors.

If there are sufficient creditors who commit to being transferred from initial ranks to last ranks to eliminate indebtedness prior to the application to the court, the board of directors shall still notify the court about technical bankruptcy and ask for the review of statements or agreements on ranking last by submitting these documents to the court. In this case, the board of directors shall notify the court about technical bankruptcy, yet shall not request bankruptcy due to transition to the last rank. If the documents submitted to the court reflect the truth and there is not any condition for technical bankruptcy, the court shall rule that the company is not deep in debt and shall reject the request.

On the other hand, if these statements or agreements are submitted to the court after the technical bankruptcy request (or delay of bankruptcy request) but still before the court decision, the court shall rule that there is no need to determine that the company is in technical bankruptcy.

As it is seen, transition of the creditor(s), to the last ranks in the list of creditors whose receivables are sufficient to eliminate indebtedness prevents the court's decision about the company's technical bankruptcy but does not prevent the board of directors application to the court.

3.2. Postponement of technical bankruptcy

The decision of postponement of bankruptcy is given after the determination of the deeping in debt of the Company.

Furthermore, under article 377 of TCC, the board of directors or any creditor can request the postponement of technical bankruptcy to the court a recovery project indicating the objective and actual sources and measures, including the new capital contribution in cash.

¹ Kırca, İ./Şehirali Çelik, F. H./Manavgat, Ç.: Anonim Şirketler Hukuku, sf:587, Cilt 1, Ankara 2013

The decision of postponement of technical bankruptcy is given as a result of the consideration as serious and persuasive by the Court of the recovery project. There are many decisions of Court of Appeal, regarding the form of the recovery project that will be presented for the postponement of technical bankruptcy or extension of the postponement, which measures can be included in the recovery projects by companies and how serious and persuasive the recovery project can be ensured. Accordingly, in order for the court to decide the postponement of technical bankruptcy;

- ▶ The measures stated under the recovery project should be material, precise and measurable measures,
- ▶ Matters presented in the recovery project should be documentable,
- ▶ An expert witness should determine that the recovery project is serious and convincing.

4. Liability of the board of directors

As it has stated at the beginning of the above mentioned article, if the interim balance sheets shows that the company is deep in debt, the board of directors must immediately notify the commercial court of first instance which is in charge of the location where the company's head office is based and request the company's bankruptcy. This duty of the board of directors is indispensable and non-assignable. Board of directors is responsible for the breach of article 376 of TCC. If board members do not immediately notify the court about the bankruptcy they become liable to the company, creditors and shareholders. However, the significant point here is that such a liability arises only if the notification is not timely sent and the company becomes subject to loss because of this delay.

The obligation of the board of directors to notify the court about the technical bankruptcy situation is also regulated under article 179 of Bankruptcy and Enforcement Law ("BEL"). Furthermore, according to article 345/a of the Law, if the board of directors does not immediately request the company's bankruptcy stating that the company's assets are not sufficient to cover its debts, there will be a sanction of imprisonment from ten days to three months upon the complaint of any creditor.

On the other hand, in case of deep in debt, the company might be recoverable in a short period of time. In principle, there are some doubts whether the board of directors should fulfill its liability to notify the court about the situation. According to an opinion, the notification is not needed, while according to another opinion; the board is obliged to apply to the court if it is identified that the company is deep in debt. . Although it is thought that recovery measures can be implemented upon the application filed to the court, board members will not be liable if the lack of this notification has not caused any loss. However, failure to send this notification has been regulated as a crime under article 345/a of BEL. However, any trial on the grounds of this crime depends on the complaint of creditors.

Tax aspects of vehicles purchased with loans in vehicle rental companies

I. Introduction

Companies prefer renting the vehicles they use for business purposes, due to reasons such as maintenance and insurance costs, inability to book the motor vehicles tax paid for passenger cars as expense, follow-up of examination processes, etc. As the number of vehicles increases, so does the financing burden, becoming more difficult to monitor and control and the costs also increase due to personnel employed for these works.

II. Legislative provisions

Under the article 269 of the chapter titled "Revaluation" of the Tax Procedures Law, it is stated; "All real estates included in economic enterprises shall be revalued at their cost price. According to this Law, the assets specified below shall be revalued as real estate:

1. The integral parts and accessories of real estate;
2. Facilities and machinery;
3. Ships and other vehicles;
4. Intangible rights."

Under the article 270 of the same Law on the other hand, it is stated that in case of real estate, the cost price includes the following items in addition to the purchase price:

- ▶ Customs duties, transportation and assembly expenses of machinery and equipment; and,
- ▶ Expenses arising from the purchase and demolition of an existing building and grading of the land.

Subsequently, the article states that taxpayers are able to include the notary public, court, value assessment, commission and goodwill expenses as well as Real Estate Acquisition and Special Communication Taxes in the cost price or include them in general expenses.

The Tax Procedures Law General Communiqué series no. 163 states that:

"1. The interests related with the loans used in financing the investments, which pertain to the period of incorporation, may be added to the investment cost to be redeemed through depreciation along with the fixed assets, whereas those pertaining to the period of operation may be booked directly as expense in the years they are related with or subjected to depreciation by being included in the cost,

2. The exchange rate differences which arise during or after importation of fixed assets by using foreign currency loans, due to the revaluation of the debt installments relating to these assets, and which are related with the period when the fixed asset is acquired, shall be added to the cost of the asset; exchange rate differences related with these assets and arising after the period in question may be booked directly as expense in the years they are related with or subjected to depreciation by being included in the cost."

Under the part III of the Tax Procedures Law General Communiqué series no. 334, of the favorable exchange rate differences, the part arising until the end of the period when the capitalization process is realized shall be associated with the cost, while those pertaining to the period after capitalization should be treated as foreign exchange income or depreciated by being deducted from the cost. Furthermore, the Communiqué states that the taxpayer shall continue to operate according to the method he preferred initially in the following periods.

On the other hand, the article 320 of the Tax Procedural Law describes the depreciation application period as follows: "Depreciation period starts from the year when the assets are capitalized. For yearly calculation of this period, the figure (1) shall be divided by the rate applied by the taxpayer."

In the part 6.1 of the list attached to the General Communiqué series no. 333 of Tax Procedures Law, the useful life and depreciation rate of automobiles and taxis are determined as 5 years and 20% respectively.

III. Exchange rate differences and loan interests subject to capitalization

Within the framework of the aforementioned legislative provisions, loan interests and exchange rate differences arising for vehicles purchased with foreign currency loans must be added to the cost price of the first year. Afterwards, taxpayers are free to add them to the cost price or book them directly as expense. Taxpayers must make their choice in this regard at the beginning. The method selected at the beginning cannot be changed later.

IV. Capitalization applications for loan interests and exchange rate differences

First of all, the vehicles which are purchased with the loan and the vehicles which are purchased with the equity must be determined. After determining the vehicles purchased with loan, the loan with which the vehicle is purchased should be determined.

a. Applications in case loan interest and exchange rate differences are added to the cost price of the first year and then booked as expense

A distribution should be made based on the vehicles' asset values. Loan interests paid and exchange rate differences incurred in the subsequent year would not be included in capitalization and could be booked directly as expense.

b. Applications in case loan interests and exchange rate differences are added to the cost price

The difference between the rate at which the foreign currency loan was last revalued and the rate at the end of the period shall be included in the capitalization calculation. Furthermore, the loan interest paid and the interest accrued shall be capitalized. In case the amount calculated through accrual and included in the cost in the previous year is paid in the year in question, it shall be deducted from the total loan interest amount paid and the remaining amount shall be capitalized.

c. Applications in case vehicles purchased with loans are sold before the loan maturity expires

- i. If the vehicle is sold within the first year, the interest paid and accrued and exchange rate differences incurred until the sales date of the vehicle should be included in the cost while the remaining loan interests and exchange rate differences should be directly booked under expense accounts, regardless of the method selected.
- ii. In case it is preferred to include the loan interests paid and exchange rate differences incurred in the cost in the initial year and to book them directly under expense accounts in following years and the vehicle is sold after the initial year, the interests paid and accrued and exchange rate differences incurred from the end of the initial year until the sale date of the vehicle shall be booked directly under expense accounts.
- iii. If it is preferred to add all loan interests paid and exchange rate differences incurred to the cost price, the loan interest paid and interest accrued and the exchange rate difference that arose until the date of the vehicle sale would have to be added to the cost price when the vehicle is sold. Afterwards, the interests and exchange rate differences corresponding to the vehicle would be booked directly under expense accounts.

V. Depreciation practice

In case loan interests and exchange rate differences are added to the cost price in subsequent years, the amount to be capitalized would be depreciated based on the related vehicle's remaining life.

VI. Conclusion

Whether the interests paid and exchange rate differences incurred in relation with obtained loans shall be added to the cost price or shall be directly treated as expense is an important consideration while taking investment decisions.

Eylül ayı "Gümrükte Gündem"i belirleyen ana konunun sonradan kontrol kapsamında yapılan gümrük denetimlerinin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yılın ikinci yarısından sonra birçok şirket sonradan kontrol kapsamında denetleneceğine dair tebligat almakta veya denetim geçirmektedir.

Bilindiği üzere, 27.10.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "Sonradan Kontrol ve Riskli İşlemlerin Kontrolü Yönetmeliği" ile Gümrük Müsteşarlığında yeni bir denetim yaklaşımına geçilmiş ve gümrük işlemlerinin incelemesinin "düzenli", "planlı" ve "sistematik" olarak "firmalara ait yerlerde" yapılmasına karar verilmiştir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın 2009 ilâ 2013 yılı faaliyet raporlarına göre bu kapsamda 1.898 adet şirket gümrük incelemesine tabi tutulmuştur.

	2009	2010	2011	2012	2013
Sonradan kontrol kapsamındaki firma sayısı	370	277	350	400	350
Plan dışı sonradan kontrole alınan firma sayısı	27	27	15	53	29
Toplam	397	304	365	453	379

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, 2009 ilâ 2013 yıllarında sonradan kontrole tabi tutulan şirketlerin bir kısmı "riskli" olarak değerlendirildiği için, bir kısmı ise herhangi bir risk kriteri gözetmeksizin (rastgele) seçilmiştir. Ayrıca, her ne kadar sonradan kontrol incelemelerinin her yıl planlı ve sistematik olarak yapılacağı yönetmelik ile ilan edilmiş olsa da, o yılın sonradan kontrol programında yer almayan şirketler de denetim elemanının talebi üzerine "plan dışı" olarak sonradan kontrol programına ilave edilmiştir. 2014 ve 2015 yılında ise yaklaşık 300'er şirketin sonradan kontrol kapsamında incelemeye konu edildiği tahmin edilmektedir (Bu yıllara ait faaliyet raporu yayınlanmadığı için şirket sayısı tahmini olarak belirtilmiştir).

Diğer taraftan, sonradan kontrole tabi tutulan şirketlerin tekrar bu kapsamda bir incelemeye tabi tutulmayacağına veya hangi sıklıkta inceleme kapsamına alınacağına yönelik herhangi bir yasal veya idari düzenleme mevcut değildir. Bu nedenle, aynı şirketlerin tekrar bu denetim programına alınma ihtimali bulunmaktadır.

Ayrıca "Sonradan Kontrol" olarak adlandırılan bu yeni denetim yaklaşımında, ithalat veya ihracat işlemlerine ilişkin gümrük beyannameleri ve beyannameye ekli belgeler ile şirket bünyesinde bulunan gümrük işlemlerine ilişkin diğer kayıtların (muhasabe kayıtları, sözleşme, yazışma vb.) karşılaştırılarak incelenmesi planlanmaktadır. Bu uygulama ile ithalat veya ihracat işlemlerine ilişkin sadece gümrük beyannameleri değil, bu işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgelerin gümrük ve uluslararası ticaret mevzuatı ile uyumluluğu kontrol edilebilmektedir. Bu yaklaşım ile yapılan denetimlerde öne çıkması muhtemel konulara aşağıda yer verilmiştir:

- ▶ Royalti ve lisans ödemelerinin gümrük kıymeti konusu olup olmaması
- ▶ İthalatta KDV matrahının doğruluğunun kontrol edilmesi
- ▶ Gümrük işlemleri ile ilgili fiyat farklarının gümrük kıymetine dahil edilip edilmemesi

- ▶ Ek navlun ödemelerinin bulunup bulunmaması
- ▶ Bedelsiz ithalat işlemlerinde gümrük kıymetinin emsaline uygun beyan edilip edilmemesi
- ▶ Transfer fiyatlandırma politikasının gümrük kıymeti ile uyumlu olup olmaması
- ▶ Para transferlerinin ithalat işlemleri ile bire bir eşleşip eşleşmemesi
- ▶ Eşdeğer eşya uygulamasının uygun olup olmaması
- ▶ Hızlı kargo ile gelen eşyaların gümrük idaresine beyan edilip edilmemesi
- ▶ Gümrük işlemlerine konu sözleşme ve kağıtların damga vergisine konu edilip edilmemesi
- ▶ 2 nolu KDV beyannamelerinin gümrük mevzuatı açısından kontrolü edilmesi.

Sonuç olarak, "Sonradan Kontrol" olarak adlandırılan gümrük denetim modelinin gümrük incelemelerinde önemli bir değişiklik olduğu, bu denetim yaklaşımının birçok şirketi yakından ilgilendirdiği ve her yıl bu incelemelerin şirketler için asıl "Gümrükte Gündem" konusu olacağı düşüncesindeyiz.

Türkiye'den haberler ve gelişmeler

- ▶ **Türkiye ekonomisi 2. çeyrekte % 3,8 büyüdü:** Türkiye ekonomisi 2015 yılının ikinci çeyreğinde % 3,8 büyüdü. Böylece yılın ilk yarısındaki büyüme oranı % 3,1 oldu. Zayıf seyreden dış talebe karşın, 2. çeyrek büyümesine en yüksek katkısı % 5,6 büyüyen hane halkı tüketimi ve % 7,2 artan devlet harcamaları yaptı. Bu rakamlar beklentilerin üzerinde gerçekleşti ve genel olarak olumlu karşılandı. Küresel ekonominin durgunluğu, Avrupa Bölgesi'ndeki deflasyonist gelişmeler, komşu ülke ticaret partnerlerimizdeki riskler ve iç politikadaki gelişmeler dikkate alındığında; iç talepte daralma olması durumunda büyümenin daha da yavaşlaması beklenebilir. TCMB anketine göre 2015 yılının tamamında % 2,9 büyüme bekleniyor:
- ▶ **Ekonomiye güven tarihi dip seviyelere geriledi:** Eylül ayında açıklanan tüketici güven endeksi 58,5 seviyesine geriledi. Böylelikle, tüketici güveni 2009 yılı Ocak ayından bu yana (6,5 yıl) en düşük seviyesini gördü. Diğer taraftan, ekonomik güven endeksi ise Eylül'de % 16,7 düşüşle 2012'de açıklanmaya başladığından beri en düşük seviyesine geriledi. Ekonomik güven endeksi perakende, hizmet, inşaat ve imalat sanayi güven endekslerinin bir ortalamasını ifade ediyor ve ekonomik büyümenin öncü göstergelerinden biri olarak kabul ediliyor. Güven endekslerinin bu seviyelerinden, Türkiye'de tüketim ve yatırım ortamı konusundaki beklentilerin iyimserlikten oldukça uzak olduğunu görebiliyoruz. Yurt dışında da Türkiye'ye bakış çok olumlu değil, bültenimizin hazırlandığı sırada Türkiye'nin beş yıllık CDS fiyatları da 2012'den beri en yüksek seviyesine yükselmiş durumda bulunuyordu.
- ▶ **BDDK'dan banka kredilerinde gevşeme sinyalleri:** Bu ay BDDK'nın yeni başkanı Mehmet Ali Akben tarafından yapılan açıklamalarda üç değişik gevşeme sinyali geldi. Akben, kredi kartlarındaki taksit sınırlamasının gevşetilebileceğini, tüketici kredilerinin maksimum vadesinin 36 aydan 48 aya çıkartılabileceğini söyledi. Diğer taraftan, yeni banka lisansı alabilmek için şart olan 300 milyon dolarlık sermayenin de "kalkınma ve yatırım bankaları" için düşürülebileceğini belirtti. Hatırlanacağı üzere, 2013 yılında cari açığı düşürmeye yönelik alınan önlemler yoluyla tüketici kredilerindeki artış hızı frenlenmişti. Yeni BDDK yönetimi, ekonomideki yavaşlama nedeniyle artık bu sert önlemleri gevşetme zamanının geldiğine inanıyor. Bu arada, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ise (Akben'in açıklamasından hemen sonrasında) Türkiye'nin bu alanda gevşek politika uygulama alanı olmadığını söyledi.
- ▶ **Dış ticaret açığı 8 ayın en yüksek seviyesinde:** Temmuz ayı TÜİK verisi ihracattaki sert düşüşün devam ettiğini gösterdi. Temmuz ayında ihracat yıllık % 16,2 düşerken, aynı ayın aynı dönemine göre ithalat % 8,7 geriledi. İhracattaki düşüşün aralıksız olarak 8 aydır devam ettiği gözlemleniyor. Dış talepteki bu daralma, Türkiye'nin komşuları ile yaptığı ticaretin azalması ve euronun değerinin düşük olmasından etkileniyor. Dolayısıyla, ekonomik büyüme cephesinde iç talebin önemini artırıyor.
- ▶ **Fitch Türkiye'nin notunu değiştirmede:** Türkiye'ye yatırım yapılabilir seviyede not veren iki derecelendirme kuruluşundan biri olan Fitch'in yıllık değerlendirmesinde not değişikliği çıkmadı. Fitch, Türkiye'nin notunu "BBB-" görünümünü de "durağan" olarak teyid etti. Ülkenin kredi notları sermaye akımları açısından önem arz ediyor ve Fitch'in notu indirmemesi olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

- ▶ **BIS bankacılık sisteminde biriken riskler konusunda uyardı:** Bank for International Settlements'ın (BIS) çeyrek dönem raporuna göre, aralarına Brezilya, Çin ve Türkiye'nin bulunduğu bazı ülkelerde bankacılık sistemi krize yönelmiş olabilir. Rapora göre, özel sektör kredilerinin uzun vadeli büyüme trendinden ne kadar saptığını gösteren "kredi-GSYİH açıkları" göstergesi, Çin'de % 25,4'e ulaşarak büyük ekonomiler arasında en yükseğe çıktı. Bu ülkeyi % 16,6 ile Türkiye ve % 15,7 ile Brezilya izliyor. Rapora göre, tarihsel olarak, bu rasyonun % 10'un üzerine çıktığı ülkelerde, üç yıl içinde "ciddi bankacılık sıkıntılarının" ortaya çıkma olasılığı % 66.
- ▶ **Bank of China Türkiye'de faaliyete geçebilir:** Eylül ayında BDDK ile görüşen dünyanın en büyük bankalarından Bank of China'nın 2016'da Türkiye'de faaliyete geçmeyi planladığı belirtildi. Bankacılık sektöründe son dönemde artan çıkışlara karşılık ICBC'nin yatırımından sonra Bank of China'nın da katılma ihtimali olumlu olarak değerlendirilebilir.
- ▶ **Total Türkiye'deki akaryakıt istasyonlarını sattı:** Fransız enerji şirketi Total, Türkiye'deki akaryakıt istasyonları ile ticari satış, tedarik ve lojistik varlıklarını Demirören Grubu'na 325 milyon euro bedelle sattı.
- ▶ **HSBC'nin satış süreci durdu:** Basında yer alan haberlere göre, ING Bank'ın HSBC'nin Türkiye operasyonları satın alma süreci çeşitli nedenlerle durdu. HSBC'nin diğer alıcılarla görüşmelere devam ettiği belirtiliyor.

Dünyadan haberler ve gelişmeler

- ▶ **Üç yaşındaki Aylan Bodrum sahilinde boğuldu, dünya mültecileri hatırladı:** Kardeşi ve annesi ile beraber boğularak hayatını kaybeden üç yaşındaki Aylan'ın AA muhabiri tarafından çekilen fotoğrafları Avrupa'da infial yarattı ve sonunda Suriye'de yaşananların insanı boyutunun hatırlanması için acı bir vesile oldu. Aşağıdaki haritada (Kaynak: Dünya Gazetesi) görüleceği üzere, BM verilerine göre yaklaşık 4 milyon Suriye'li mülteci ülkelerini terk etmiş durumda. Bu acı olayın devamında, Birleşmiş Milletler, ABD ve Rusya ekseninde yaşanan gelişmelerde ilk defa Suriye sorununun çözümüne dair uzun vadeli olabilecek bazı planlar konuşulmaya başlandı. En önemlisi, çözümün insani boyutunu da kapsayan süreçler değerlendiriliyor. Ancak, Rusya ile ABD arasında ciddi fikir ayrılıkları devam ediyor. Suriye sorununun çözümü başta mülteciler; sonra da Türkiye, Lübnan gibi ülkeler için ciddi bir rahatlama getirecektir.

- ▶ **FED yine faiz artırmadı, ancak Yellen 2015'te artış olabileceğini söyledi:** Uzun süredir beklenen FED FOMC Eylül ayı toplantısı sonucunda, faiz artırımını gerçekleştirmedi. FED, faiz artırımının en çok beklendiği ayda da pas geçmişti. Kararın açıklandığı metinde, faiz artırımına gidilmemesinin gerekçesi olarak Çin büyümesinin yavaşlaması ve uluslararası finansal piyasaların kırılganlığı olarak göze çarptı. FED Başkanı Yellen, önemli olanın faiz artırımının kendisi değil, faiz artırımının hızı olduğunu belirtti. Ayrıca, ilk faiz artırımının da 2015 yılında gerçekleşmesinin uygun olduğunu söyledi. FED'in faiz artırımına gitmemesinin ardından, 22 Eylül'de toplanan TCMB Para Piyasası Kurulu'ndan da herhangi bir faiz artırımını gelmedi. Ancak; Türkiye'deki piyasa faiz oranlarına, kurlara ve döviz rezervi miktarına baktığımızda TCMB'nin faiz silahını kullanma ihtiyacının giderek arttığını düşünüyoruz. Seçimlerden sonra Türkiye'de politika faizi artabilir.
- ▶ **VW'den dev skandal:** Alman otomobil üreticisi Volkswagen'ın (VW) ABD'de sattığı dizel araçlara yerleştiği bir mini yazılım sayesinde gaz emisyonu testlerinde atık gaz miktarını düşük gösterdiği ortaya çıktı. VW'nin ABD'de satışlarının yaklaşık % 20'sine denk gelen 500 bin kadar aracın bu sahtecilik sayesinde testleri geçtiği ve satıldığı tahmin ediliyor. Patlak veren bu olay sonunda şirketin CEO'su istifa etti, hisseleri de % 20 değer kaybetti. Şirketin ödeyeceği tazminat miktarı maksimum 18 milyar dolar olarak hesaplanırsa da, ABD'deki geçmiş örnekler bakınca en fazla 1 milyar dolar civarında ceza bekleniyor. Diğer taraftan, VW gibi bir dev şirketin yaşayacağı güven kaybının maliyeti çok daha fazla olacaktır. Bu skandalı, önümüzdeki dönemde daha uzun süre konuşulacak ve yeni olayları tetikleyecek bir gelişme olarak görüyoruz.
- ▶ **İspanya'da Katalonya seçimlerini ayrılıkçı koalisyon kazandı:** İspanya'ya bağlı Katalonya özerk bölgesinde (Barcelona'yı da içeren ve İspanya milli gelirinin % 20'sini üreten bölge) yapılan seçimlerde, çoğunluk bağımsızlık yanlısı partilerin oldu. Sonuçlar itibarıyla seçimler, İspanya'nın yakın tarihinin en önemli seçimlerinden biri olarak niteleniyor. İki ana bağımsızlıkçı grup; 135 sandalyeli mecliste 72 sandalye alarak mutlak çoğunluğu kazandı. Bağımsızlık yanlısı partilerin, başarılı olmaları halinde özerk bölgede 18 ay içinde İspanya'dan ayrılığı referanduma götürmeyi vaat ettiklerini hatırlatalım. Merkezi hükümet ise ayrılıkçı adımlarının anayasaya aykırı olduğunu belirtiyor. Sonuçta, İspanya önümüzdeki aylarda enteresan gelişmelere gebe olabilir.
- ▶ **Yunanistan'da tekrar Syriza kazandı:** Yunanistan'da yapılan erken seçimde radikal sol koalisyon Syriza % 35 oy alarak tekrar 1. parti oldu. Ancak bu Syriza'nın tek başına iktidar olması için yeterli değil. Bu nedenle seçimin hemen ardından, Bağımsız Yunanlar Partisi ile koalisyonun oluşturuldu. Oluşturulan kabinede 46 bakan, bakan vekili ve bakan yardımcısı yer aldı. Böylece, önceki seçim döneminde sonra Troyka ile sağlanan memorandum ve reform paketlerinin uygulanmasında daha da yol alınması beklenebilir.
- ▶ **Mars'ta hayat var mı?** NASA, daha önce buzul bulunan Mars gezegeninde sıcak aylarda tuzlu su aktığına dair güçlü kanıt elde ettiğini açıkladı. Hayatın temeli olan suyun Mars'ta aktığını düşünmek bile heyecan verici bir gelişme. Bu konudaki çalışmaların hızlanması bekleniyor.

Sirküler indeks

No	Tarih	Konu
71	16.09.2015	Menkul kıymet gelirlerinin vergilendirilmesine ilişkin GVK'nın geçici 67. maddesinin yürürlüğü 31 Aralık'ta sona eriyor.
70	15.09.2015	Muhtasar ve damga vergisi beyannameleri ile Ba-Bs formlarının verilme süresi uzatıldı.
69	07.09.2015	İdare, yurt dışından kullanılan döviz kredilerin temdit edilmesinde KKDF uygulaması ile ilgili görüşünü değiştirdi.
68	04.09.2015	1 Eylül'den itibaren gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı değişti.
67	01.09.2015	Yatırım teşvik uygulamasına ilişkin 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda değişiklikler yapıldı.
66	31.08.2015	Elektronik tebligat uygulaması 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren başlıyor.
65	31.08.2015	"Özel Tüketim Vergisi (IV) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği" 1 Eylül'de yürürlüğe giriyor.
64	11.08.2015	"Özel Tüketim Vergisi (III) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği" 1 Eylül'de yürürlüğe giriyor.
63	31.07.2015	Yabancı Hesapların Vergi Uyumu Yasası (FATCA) kapsamında Türkiye-ABD arasında bilgi değişim anlaşması imzalandı.
62	22.07.2015	Banka, sigorta şirketi ve aracı kurumların Vergi Usul Kanunu'ndan doğan bildirim yükümlülükleri.
61	20.07.2015	Türkiye'den elde edilen serbest meslek kazançları üzerinden kesilen vergilerin, Türkiye-Almanya ÇVÖ Anlaşması kapsamında iade usulü açıklandı.
60	07.07.2015	Gelir vergisinden istisna yurt içi ve yurt dışı gündelik tutarları (01.07.2015-31.12.2015).
59	04.07.2015	Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı ve çocuk yardımı tutarları (01.07.2015-31.12.2015).
58	01.07.2015	Borsa İstanbul'da işlem gören tahvil ve bonolar ile kira sertifikalarının 30 Haziran 2015 tarihli borsa rayıçları.
57	30.06.2015	Sosyal güvenlik primine esas kazançların 1 Temmuz'dan itibaren uygulanacak alt ve üst sınırları.
56	30.06.2015	2015 yılında mali tatil 1-20 Temmuz tarihleri arasında uygulanacaktır.
55	30.06.2015	Nakdi sermaye artışına uygulanacak olan % 50'lik indirim oranı halka açık şirketler ile teşvik belgeli yatırımlar için yükseltildi.
54	29.06.2015	Transit petrol boru hattı projelerinin modernizasyonu ve inşasına ilişkin KDV istisnasının esasları belirlendi.
53	22.06.2015	Elektronik yoklama 1 Eylül'de uygulamaya giriyor.
52	22.06.2015	Ödenip kiracılara yansıtılan ceza ve MTV'ler finansal kiralama şirketlerince gider olarak dikkate alınabilecek.
51	22.06.2015	Brüt satışları 10 Milyon TL'nin üzerinde olan mükelleflere E-Defter ve E-Fatura kullanma zorunluluğu getirildi.
50	22.06.2015	Yıllık ve munzam oda aidatlarının 2015 yılı ilk taksitlerinin 30 Haziran 2015 tarihine kadar ödenmesi gerekiyor.
49	12.06.2015	32 Sayılı Karar'da yapılan değişiklikle yurt dışına Türk Lirası ve döviz ihracı kolaylaştırıldı.
48	09.06.2015	Bakanlar Kurulu Türkiye-Meksika ÇVÖ Anlaşması ve eki Protokolün onaylanmasını kararlaştırdı.
47	03.06.2015	Yeni nesil ödeme kaydedici cihazlar ile fişlerinin düzenlenme esaslarında bazı değişiklikler yapıldı.
46	03.06.2015	Elektronik ürün senedi (ELÜS) alım satım belgesi, VUK uyarınca düzenlenmesi zorunlu belgeler kapsamına alındı.
45	22.05.2015	2015 yılına ilişkin emlak vergisi, veraset ve intikal vergisi ile çevre temizlik vergisinin ilk taksit ödeme süreleri.
44	22.05.2015	Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu kapsamında bulunan şirket, şube ve irtibat bürolarının bildirim yükümlülükleri.
43	20.05.2015	1 Temmuz 2015 tarihinden itibaren uygulanacak olan asgari ücret tutarları.
42	14.05.2015	Geçici vergi beyannamesinin verilme süresi 18 Mayıs 2015 Pazartesi gününe kadar uzatıldı.
41	27.04.2015	Üçüncü çocuk için asgari geçim indirimi % 10'a çıkarıldı.

Vergi Takvimi

2015 Ekim ayı mali yükümlülükler takvimi

12 Ekim 2015 Pazartesi	16-30 Eylül 2015 dönemine ait petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi
15 Ekim 2015 Perşembe	Eylül 2015 dönemine ait kolalı gazoz, alkollü içecekler ve tütün mamullerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait dayanıklı tüketim ve diğer mallara ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait tescile tabi olmayan motorlu taşıt araçlarına ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait banka ve sigorta muameleleri vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait özel iletişim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait kaynak kullanımı destekleme fonu kesintilerinin bildirim ve ödenmesi
20 Ekim 2015 Salı	Eylül 2015 dönemine ait belediyelere ödenecek vergilerin (haberleşme vergisi hariç) beyanı ve ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait şans oyunları vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait yarışma ve çekilişler ile futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerle ilgili veraset ve intikal vergisinin elektronik ortamda beyanı ve ödemesi
23 Ekim 2015 Cuma	Eylül 2015 dönemine ait gelir vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Eylül 2015 dönemine ait kurumlar vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Eylül 2015 dönemine ait istihkaktan kesinti suretiyle tahsil edilen damga vergisi ile sürekli mükellefiyeti bulunanlar için makbuz karşılığı ödenmesi gereken damga vergisinin elektronik ortamda beyanı Eylül 2015 dönemine ilişkin sosyal güvenlik primlerinin elektronik ortamda beyan edilmesi Temmuz-Ağustos-Eylül 2015 dönemine ait gelir vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı GVK geçici 67. madde uyarınca Temmuz-Ağustos-Eylül 2015 döneminde yapılan tevkifatın muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı
26 Ekim 2015 Pazartesi	Eylül 2015 dönemine ait katma değer vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve ödenmesi 1-15 Ekim 2015 dönemine ait petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait muhtasar beyanname ile beyan edilen gelir vergisi stopajının ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait muhtasar beyanname ile beyan edilen kurumlar vergisi stopajının ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait istihkaktan kesinti suretiyle tahsil edilen damga vergisi ile sürekli mükellefiyeti bulunanlar için makbuz karşılığı ödenmesi gereken damga vergisinin ödenmesi Temmuz-Ağustos-Eylül 2015 dönemine ait gelir vergisi stopajının ödenmesi GVK geçici 67. madde uyarınca Temmuz-Ağustos-Eylül 2015 döneminde yapılan tevkifatın ödenmesi Eylül 2015 dönemine ait katma değer vergisinin ödenmesi

Gelir Vergisi

Gelir vergisi tarifesi- 2015 (Ücretler)						
Gelir dilimi	Vergi oranı					
12.000 TL'ye kadar	% 15					
29.000 TL'nin 12.000 TL'si için 1.800 TL, fazlası	% 20					
106.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL, fazlası	% 27					
106.000 TL'den fazlasının 106.000 TL'si için 25.990 TL, fazlası	% 35					
Gelir vergisi tarifesi- 2015 (Diğer gelirler)						
Gelir dilimi	Vergi oranı					
12.000 TL'ye kadar	% 15					
29.000 TL'nin 12.000 TL'si için 1.800 TL, fazlası	% 20					
66.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL, fazlası	% 27					
66.000 TL'den fazlasının 66.000 TL'si için 15.190 TL, fazlası	% 35					
Gelir vergisinden istisna günlük yemek yardımı (KDV hariç)						
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)					
2013	12					
2014	12					
2015	13					
Engellilik indirimi (2015)						
Engellilik derecesi	Tutarı (TL)					
Birinci derece engelliler için	880					
İkinci derece engelliler için	440					
Üçüncü derece engelliler için	200					
Asgari geçim indirimi-TL (2015)						
Eşin çalışma durumu	Çocuk sayısı					
	Yok	1	2	3	4	5 veya fazla
Çalışıyor	90,11	103,63	117,15	135,17	144,18	153,19
Çalışmıyor	108,14	121,65	135,17	153,19	153,19	153,19
Konut kira geliri istisnası						
Gelirin elde edildiği yıl	Tutar (TL)					
2013	3.200					
2014	3.300					
2015	3.600					
Değer artış kazançlarında istisna (Menkul kıymetler hariç)						
Kazancın sağlandığı yıl	Tutar (TL)					
2013	9.400					
2014	9.700					
2015	10.600					
Arıza kazançlarına ilişkin istisna						
Kazancın sağlandığı yıl	Tutar (TL)					
2013	21.000					
2014	21.000					
2015	23.000					
Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı						
Uygulandığı dönem	Tutar (TL)					
01.07.2015 - 31.08.2015	3.709,98					
01.09.2015 - 31.12.2015	3.828,37					

Vergi Usul Kanunu ve 6183 Sayılı Kanun

Gecikme zammı ve gecikme faizi oranları (Aylık)	
Uygulandığı dönem	Oran (%)
21.04.2006 - 18.11.2009	2,50
19.11.2009 - 18.10.2010	1,95
19.10.2010 tarihinden itibaren	1,40
Tecil faizi oranları (Yıllık)	
Uygulandığı dönem	Oran (%)
28.04.2006 - 20.11.2009	24
21.11.2009 - 20.10.2010	19
21.10.2010 tarihinden itibaren	12
Yeniden değerlendirme oranları	
Yıl	Oran (%)
2012	7,8
2013	3,93
2014	10,11
Fatura düzenleme sınırı	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2013	800
2014	800
2015	880

Amortisman sınırı	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2013	800
2014	800
2015	880
Reeskont ve avans işlemlerinde iskonto ve faiz oranları	
Reeskont işlemlerinde	% 9,00
Avans işlemlerinde	% 10,50
VUK kapsamındaki reeskont işlemlerinde	% 10,50
Not: Bu oranlar 14.12.2014 tarihinden itibaren yapılan işlemler için geçerlidir.	

Damga Vergisi

Azami damga vergisi (Her bir kağıt için)	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2013	1.487.397,70
2014	1.545.852,40
2015	1.702.138,00
Damga vergisi oran ve tutarları (2015)	
Damga vergisine tabi kağıtlar	Oran/Tutar
Sözleşmeler	Binde 9,48
Ücretler (Avanslar dahil)	Binde 7,59
Kira sözleşmeleri	Binde 1,89
Bilanço	35,00 TL
Gelir tablosu	16,90 TL
Yıllık gelir vergisi beyannamesi	45,30 TL
Kurumlar vergisi beyannamesi	60,50 TL
Katma değer vergisi ve muhtasar beyannameler	29,90 TL
SGK sigorta prim bildirgesi	22,30 TL

Veraset ve İntikal Vergisi

İstisnalar (2015)		
Evlatlıklar dahil furuğ ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinde	161.097 TL	
Furuğ bulunmaması halinde, eşe isabet eden miras hissesinde	322.392 TL	
İvazsız suretle meydana gelen intikallerde	3.711 TL	
Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde	3.711 TL	
Vergi tarifesi (2015)		
Matrah dilim tutarları	Vergi Oranı	
	Veraset yoluyla intikal	İvazsız intikal
İlk 200.000 TL için	% 1	% 10
Sonra gelen 480.000 TL için	% 3	% 15
Sonra gelen 1.060.000 TL için	% 5	% 20
Sonra gelen 1.900.000 TL için	% 7	% 25
Matrahın 3.640.000 TL'yi aşan bölümü için	% 10	% 30

Asgari Ücret ve Sosyal Güvenlik

Asgari ücret ve yasal kesintiler		
Ödemeler / kesintiler	01.01.2015-30.06.2015 (TL)	01.07.2015-31.12.2015 (TL)
Brüt asgari ücret	1.201,50	1.273,50
Sosyal güvenlik primi işçi payı (% 14)	168,21	178,29
İşsizlik sigortası primi işçi payı (% 1)	12,02	12,74
Gelir vergisi matrahı	1.021,27	1.082,47
Hesaplanan gelir vergisi (% 15)	153,19	162,37
Asgari geçim indirimi (Bekar) (-)	90,11	90,11
Kesilecek gelir vergisi	63,08	72,26
Damga vergisi (binde 7,59)	9,12	9,67
Kesintiler toplamı	252,43	272,96
Net asgari ücret	949,07	1.000,54
Yıllık brüt asgari ücret		
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)	
2013	12.000,60	
2014	13.230,00	
2015	14.850,00	
Sosyal güvenlik primine esas aylık kazançların alt ve üst sınırları		
Uygulandığı dönem	Alt sınır (TL)	Üst sınır (TL)
01.01.2015-30.06.2015	1.201,50	7.809,90
01.07.2015-31.12.2015	1.273,50	8.277,90

Income Tax

Income tax tariffs- 2015 (Salaries)						
Income bracket						Tax rate
Up to TRL 12.000						15 %
For TRL 29.000; for the first TRL 12.000, TRL 1.800, for above						20 %
For TRL 106.000; for the first TRL 29.000, TRL 5.200, for above						27 %
For more than TRL 106.000, for TRL 106.000, TRL 25.990, for above						35 %
Income tax tariffs- 2015 (Other income)						
Income bracket						Tax rate
Up to TRL 12.000						15 %
For TRL 29.000; for the first TRL 12.000, TRL 1.800, for above						20 %
For TRL 66.000; for the first TRL 29.000, TRL 5.200, for above						27 %
For more than TRL 66.000, for TRL 66.000, TRL 15.190, for above						35 %
Daily meal allowance exempt from income tax (VAT excluded)						
Year						Amount (TRL)
2013						12
2014						12
2015						13
Disability allowance (2015)						
Degree of disablement						Amount (TRL)
For 1 st degree disabled						880
For 2 nd degree disabled						440
For 3 rd degree disabled						200
Minimum living allowance-TRL (2015)						
Status of spouse	Number of children					
	No	1	2	3	4	5 or more
Employed	90,11	103,63	117,15	135,17	144,18	153,19
Unemployed	108,14	121,65	135,17	153,19	153,19	153,19
Exemption for house rental income						
Year when the income is derived						Amount (TRL)
2013						3.200
2014						3.300
2015						3.600
Exemption in capital gains (Except securities)						
Year when the gain is derived						Amount (TRL)
2013						9.400
2014						9.700
2015						10.600
Exemption in incidental income						
Year when the gain is derived						Amount (TRL)
2013						21.000
2014						21.000
2015						23.000
The upper limit of severance pay exempt from income tax						
Period						Amount (TRL)
01.07.2015 - 31.08.2015						3.709,98
01.09.2015 - 31.12.2015						3.828,37

Tax Procedures Law (TPL) and Law No. 6183

Delay charge and delay interest rates (Monthly)	
Period	Rate (%)
21.04.2006 - 18.11.2009	2,50
19.11.2009 - 18.10.2010	1,95
Since 19.10.2010	1,40
Deferral interest rates (Annual)	
Period	Rate (%)
28.04.2006 - 20.11.2009	24
21.11.2009 - 20.10.2010	19
Since 21.10.2010	12
Revaluation rates	
Year	Rate (%)
2012	7,8
2013	3,93
2014	10,11
Limit for issuing invoice	
Year	Amount (TRL)
2013	800
2014	800
2015	880

Depreciation limit		
Year	Amount (TRL)	
2013	800	
2014	800	
2015	880	
Discount and interest rates to be applied in rediscount and advance transactions		
In rediscount transactions	9,00 %	
In advance transactions	10,50 %	
In rediscount transactions under TPL	10,50 %	
Note: These rates are applicable to the transactions conducted as of 14.12.2014.		

Stamp Duty

Maximum stamp duty (For each paper)	
Year	Amount (TRL)
2013	1.487.397,70
2014	1.545.852,40
2015	1.702.138,00
Stamp duty rates and amounts (2015)	
Papers subject to stamp duty	Rate/Amount
Contracts	9,48 per thousand
Wages (Including advances)	7,59 per thousand
Rental contracts	1,89 per thousand
Balance sheet	TRL 35,00
Income statement	TRL 16,90
Annual income tax return	TRL 45,30
Corporate tax return	TRL 60,50
Value added tax and withholding tax returns	TRL 29,90
Social Security Institution insurance premium declarations	TRL 22,30

Inheritance and Transfer Tax

Exemptions (2015)		
For shares of inheritance corresponding to each descendant including adopted children and the spouse	TRL 161.097	
For share of inheritance corresponding to the spouse if there is no descendant	TRL 322.392	
For transfers conducted without any consideration	TRL 3.711	
For prizes won in competitions and lotteries held for money and property	TRL 3.711	
Tax tariff (2015)		
Tax base bracket amounts	Tax rate	
	Transfer through inheritance	Transfer without any consideration
For the first TRL 200.000	1 %	10 %
For the next TRL 480.000	3 %	15 %
For the next TRL 1.060.000	5 %	20 %
For the next TRL 1.900.000	7 %	25 %
For the tax base portion exceeding TRL 3.640.000	10 %	30 %

Minimum Wage and Social Security

Minimum wage and withholdings		
Payments / withholdings	01.01.2015-30.06.2015 (TRL)	01.07.2015-31.12.2015 (TRL)
Gross minimum wage	1.201,50	1.273,50
Social security premium employee's contribution (14 %)	168,21	178,29
Unemployment insurance premium employee's contribution (1 %)	12,02	12,74
Income tax base	1.021,27	1.082,47
Income tax calculated (15 %)	153,19	162,37
Minimum living allowance (Single) (-)	90,11	90,11
Income tax to be withheld	63,08	72,26
Stamp duty (7,59 per thousand)	9,12	9,67
Total withholdings	252,43	272,96
Net minimum wage	949,07	1.000,54
Annual gross minimum wage		
Year	Amount (TRL)	
2013	12.000,60	
2014	13.230,00	
2015	14.850,00	
The lower and upper limits of monthly earnings that will be the basis for social security premium		
Period	Lower limit (TRL)	Upper limit (TRL)
01.01.2015-30.06.2015	1.201,50	7.809,90
01.07.2015-31.12.2015	1.273,50	8.277,90

EY Hakkında

EY bağımsız denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Anlayışımız ve kaliteli hizmetlerimiz dünya ekonomisi ve sermaye piyasalarında güvenin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. EY, güçlü yönetim ekibiyle tüm paydaş gruplarına verdiği sözleri yerine getirmekte ve bu şekilde çalışanları, müşterileri ve içinde yer aldığı diğer çevreler için daha iyi bir çalışma hayatı oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret ediniz.

EY'nin sunduğu vergi hizmetleri

İşleriniz gerçek potansiyellerine güçlü temeller üzerinde yapılandırılarak ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilerek ulaşabilir. EY olarak vergi yükümlülüklerinizi sorumlu ve zamanında yerine getirmenizin önemli bir fark ortaya çıkaracağını düşünüyoruz. Bu nedenle 140'tan fazla ülkedeki 32,000 vergi çalışanlarımız nerede olursanız olun ve vergi ihtiyaçlarınız ne olursa olsun kaliteli hizmet anlayışımıza duyduğumuz tereddütsüz bağlılık temelinde sizlere teknik bilgi, iş tecrübesi ve tutarlı metodolojiler sunmaktadır.

© 2015 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTürkiye
twitter.com/EY_Türkiye